

Utbildning för rörinspektörer

Varmt välkomna till
Fastighetskurs T25
och
Kompletterande undersökningar

Peter Nyby

Sweves AB

- STVF & SPOL (& STLK)
- "Se insidan från utsidan"
- Kamera Entreprenör/"nörd"/Influenser
- Gärna motion på 1 eller 2 hjul
- VA Branschen
- Solenergi
- Industriell Endoskopi
- LED System/Teknik

Peter Nyby
Försäljnings- och marknadschef
Sweves Advance AB
Telefon: 073-316 99 10
E-post: peter@sweves.se

Kompletterande undersökningar

"Ibland måste det utföras ytterligare undersökningar för att kartlägga och klargöra status inom exempelvis dessa områden...."

Kompletterande undersökningar

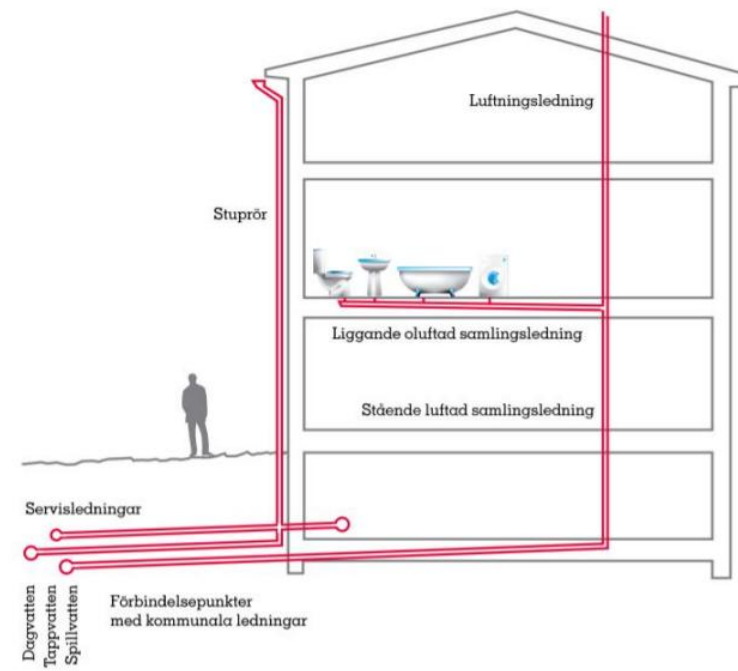
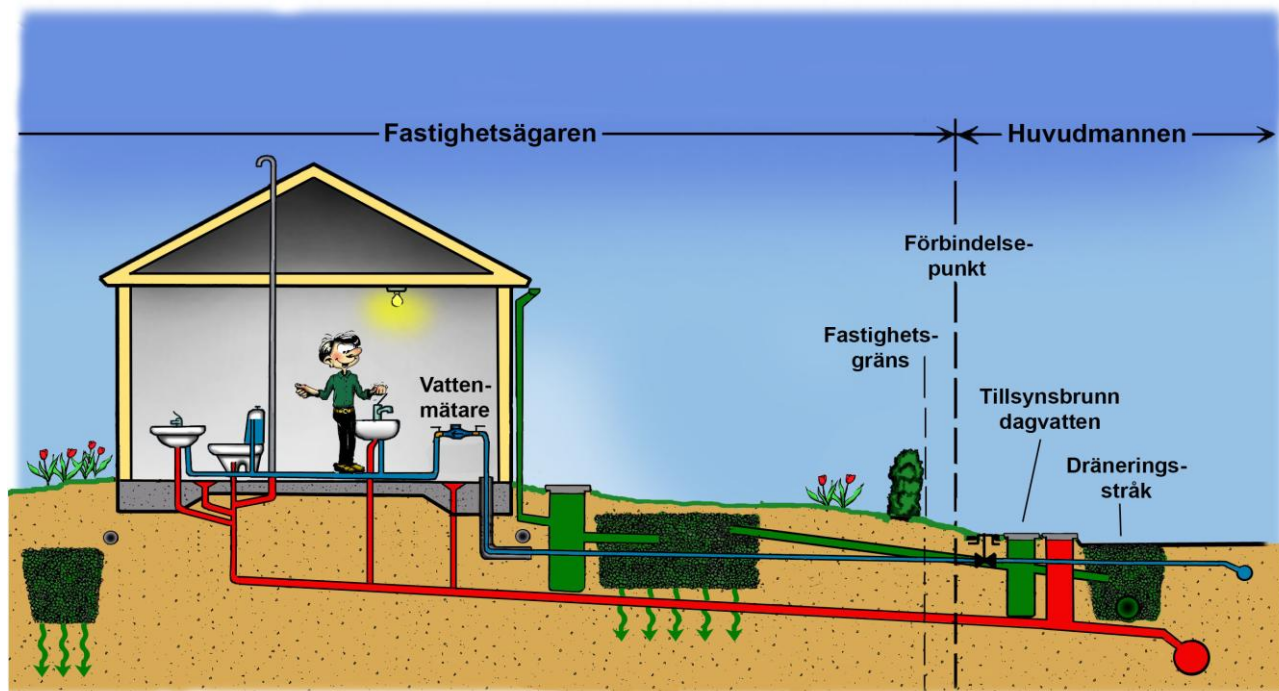
Super ledning 7,2m i diameter för "avloppsvatten" ca 60m under markytan och ca 25km lång, för hantering av 40 miljoner ton/år orenat "wastewater", som annars rinner ut i Themsen. 6st anställda fick chansen till en unik cykeltur.

Kompletterande undersökningar

Agendan för kommande 2 timmar

1. Kontroll mätning av profil/lutning
2. Kontroll av gjutjärnsrör (rörprover)(korrosion)
3. Kontroll visuellt av slitsar
4. Kontroll mätning diameter
5. Kontroll sprickor
6. Kontroll tjocklek
7. PAUS 10-15 min
8. Kontroll av ritning ledningsnät
9. Kontroll visuellt av packningar
10. Kontroll av hela/delar av ledningsnätets täthet/trycktestning
11. Lokalisering av skada i ledning
12. Kontroll av anslutningar(tillskottsvatten)

1/ Kontroll mätning lutning/profil

Oftast i avloppsledningar under byggnaders bottenplattor och i tomtmark.

1/ Kontroll mätning lutning/profil

Exempel på 6 st olika metoder
(de enkla teknikerna till mer avancerade, därför olika kostnad)

1/ Kontroll mätning lutning/profil

Vattenpass (invändigt/utvändigt)

1/ Kontroll mätning lutning/profil

Vattenpass (invändigt/utvändigt)

1/ Kontroll mätning lutning/profil

Metod 5

Vattenpass

(obs endast täckta
ledningar och då inne i
ledning samt som stickprov)

1/ Kontroll mätning lutning/profil

Laserinstrument (om ovan jord)

1/ Kontroll mätning lutning/profil

Laserinstrument i ledning (obs ej så)

1/ Kontroll mätning lutning/profil

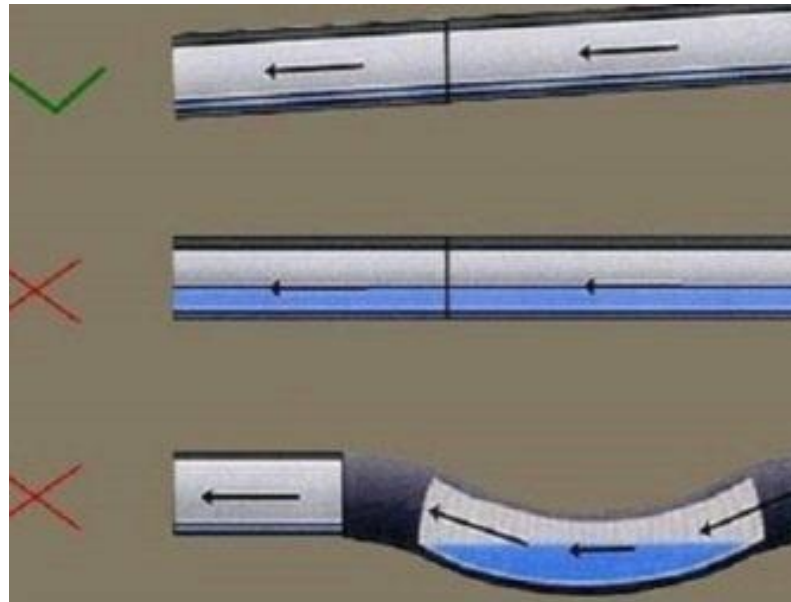
Spola vatten

- Det går att få en uppfattning genom att spola vatten i en ledning och sedan eller **samtidigt med kamera inspektera** ledningens lutning dvs vatten nivå och flöde.
- Dåligt flöde eller inget samt vatten samlingar kan vara tecken på bakfall och att ledningen har satt sig. Exempelvis att stödpunkter ovan eller under ledning har förlorat sig funktion.

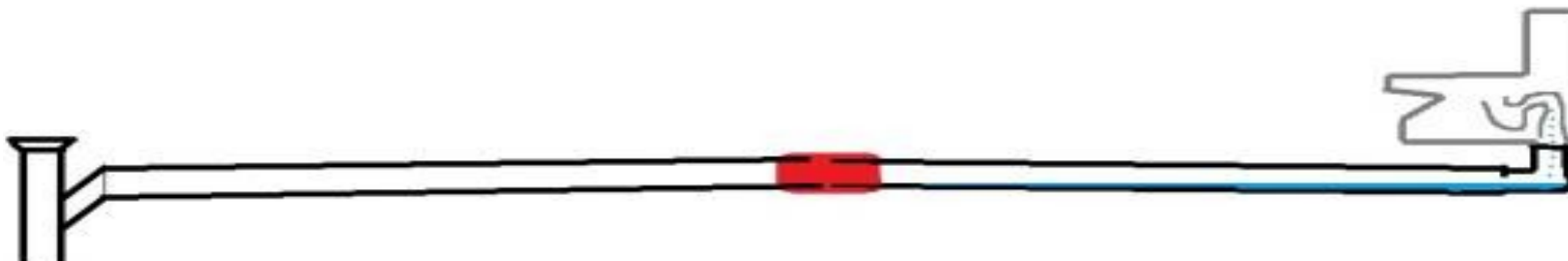
1/ Kontroll mätning lutning/profil

Spola vatten

1/ Kontroll mätning lutning/profil

Spola vatten

1/ Kontroll mätning lutning/profil (punktmätning)

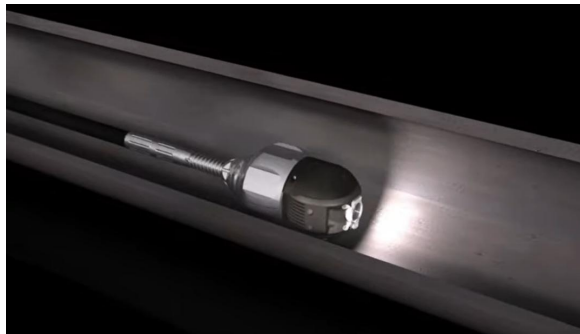
Beroende på system (fabrikat) utan dator eller med dator

Digitalt

Kamera på släde

1/ Kontroll mätning lutning/profil (punktmätning)

Digitalt

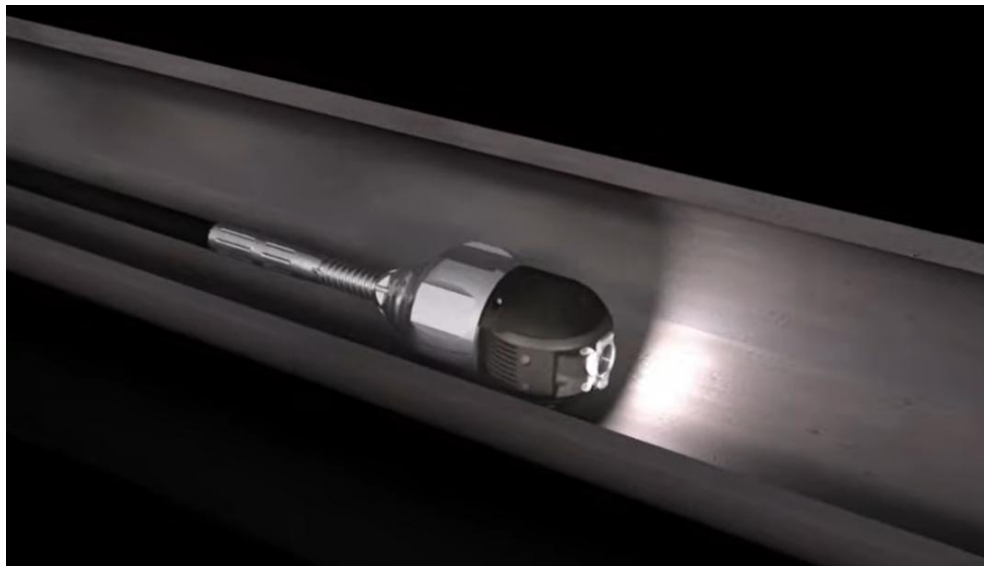

Kamera på släde

1/ Kontroll mätning lutning/profil

Digitalt

Kamera på släde

1/ Kontroll mätning lutning/profil (punktmätning, exkl. dator)

Digitalt

Fördel om kamera i vagn med hjul

HR333 anger grader
av 360. Kamerans
bildriktning/ position

Anger ledningens profil
i promille eller procent

HT 22 anger grader av
150. Kamerans "Tilt"
bildriktning/postition

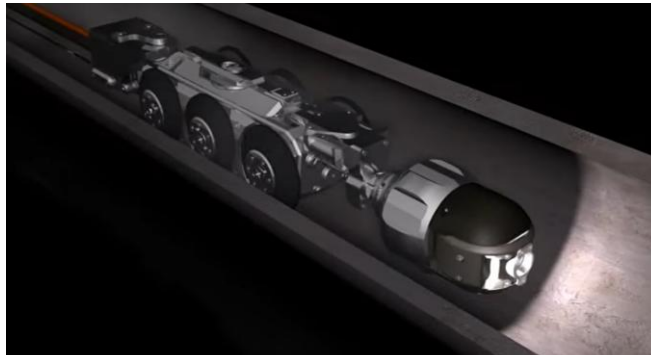
Redovisar en ögonblicksbild över lutning där kamera
befinner sig . Se röd ring

1/ Kontroll mätning lutning/profil

Digitalt

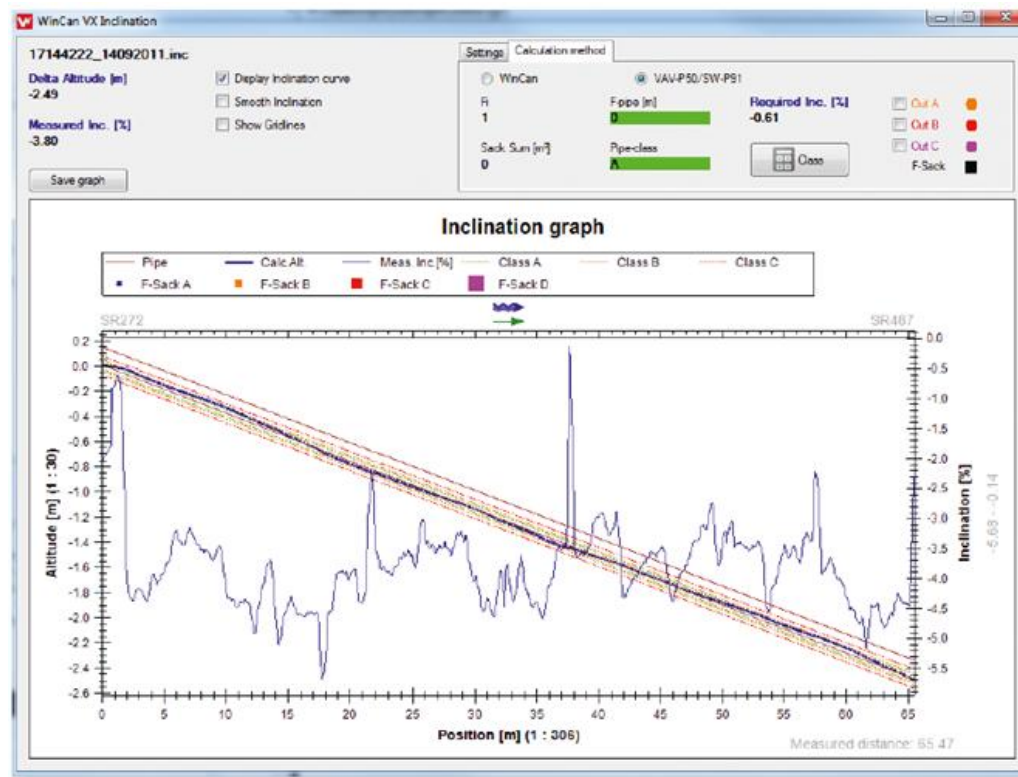
Kamera på motorvagn

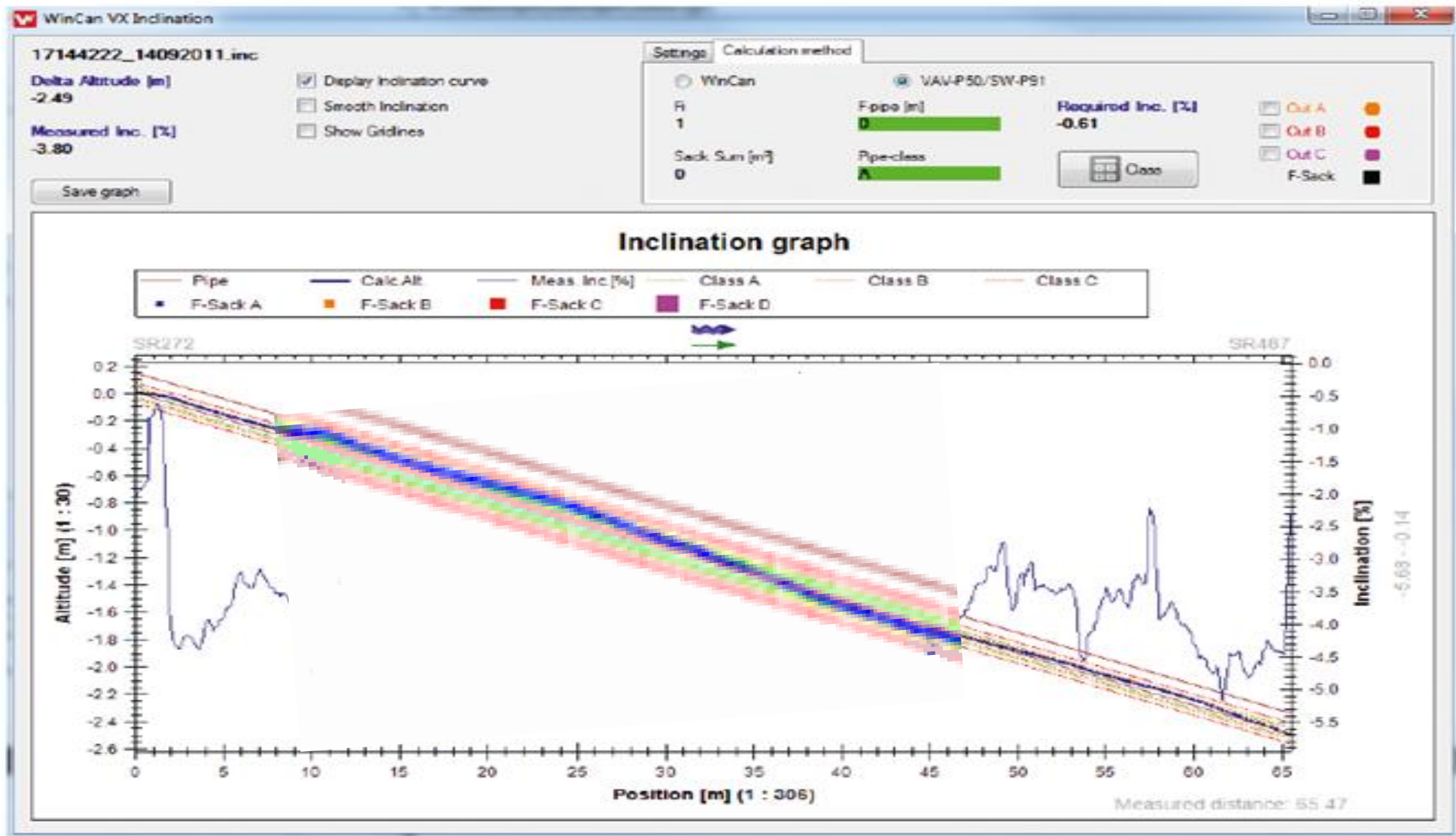

Redovisas från punkt **A** till **B** i en separat detaljerad rapport.

1/ Kontroll mätning lutning/profil

Digitalt   Kamera på motorvagn   Rapport från punkt A till B

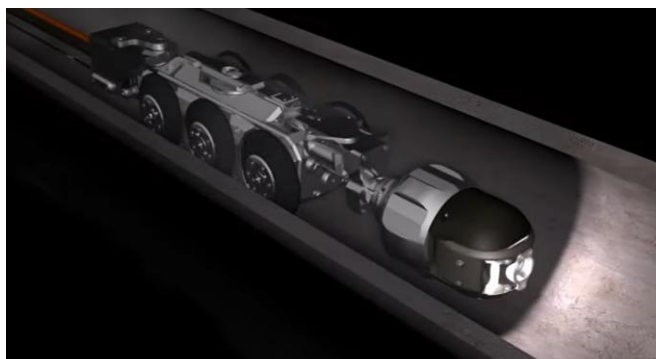

1/ Kontroll mätning lutning/profil

Digitalt

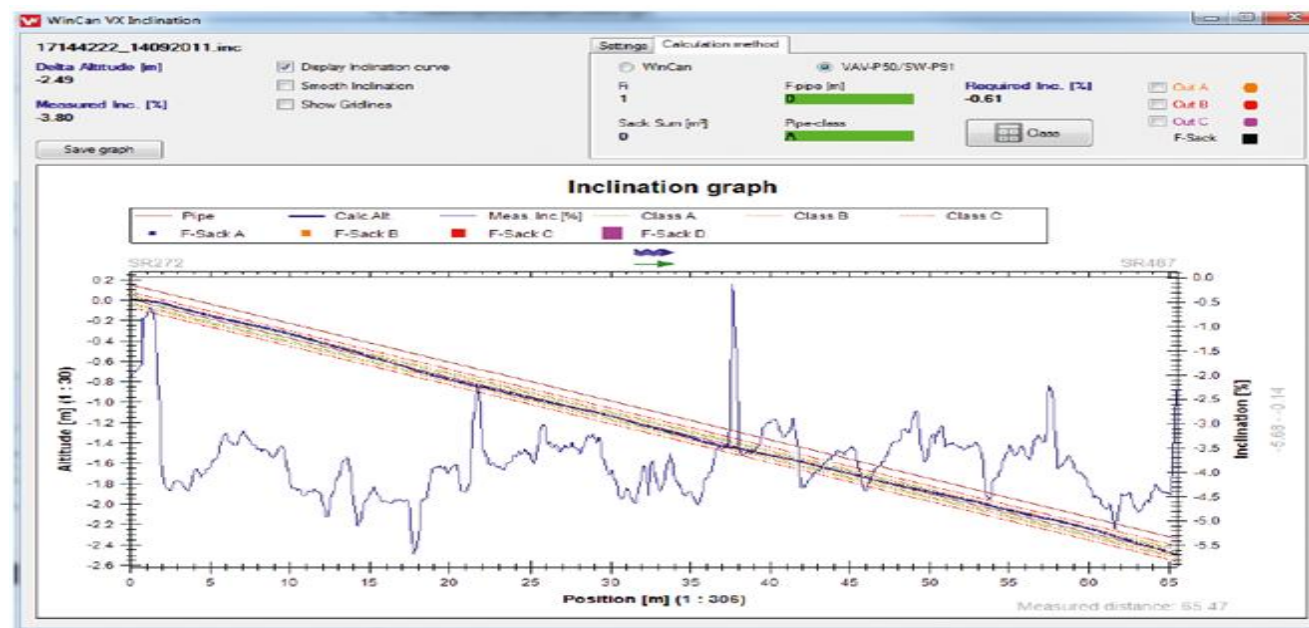
Kamera på motorvagn

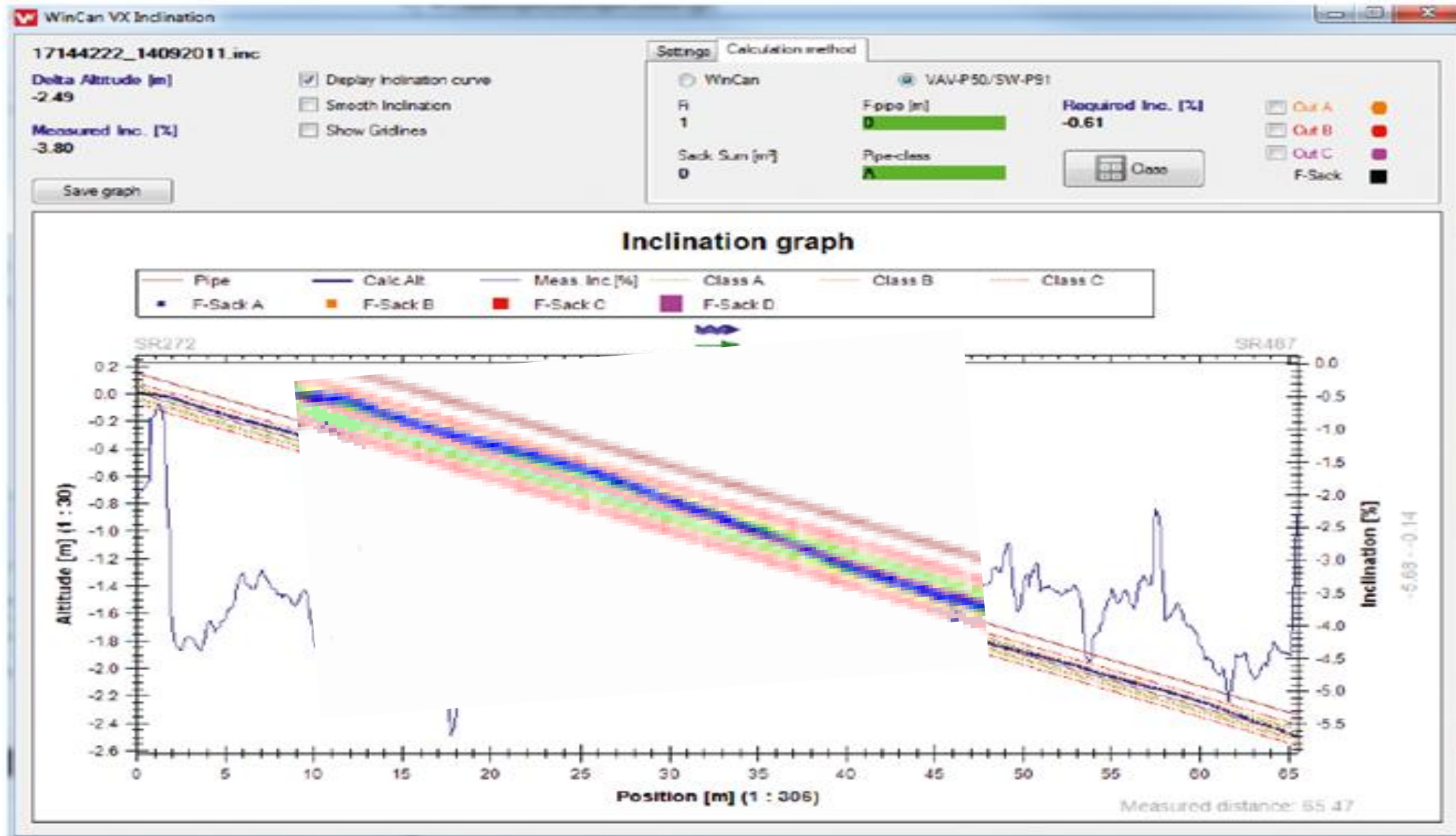

Redovisas från punkt **A** till **B** i en separat detaljerad rapport.

1/ Kontroll mätning lutning/profil

Digitalt   Kamera på motorvagn   Rapport från punkt A till B

2 Kontroll av rör (korrosion)

2/ Kontroll av rör (gjutjärnsrör)

Exempel på fastigheters olika rör

Fastigheter byggda 1900-1949

Avloppsrör för denna period i regel gjorda av gjutjärn och en tjocklek på 7mm (4") av god kvalitet med ordentlig godstjocklek. Uppskattad livstid 40-80 år.

Fastigheter byggda 1950-1969

Avloppsrör för denna period gjorda av gjutjärn sämre kvalitet och oftast endast 4mm tjocka. Uppskattad livstid 29-44 år

Fastigheter byggda 1969-1979

Vanligtvis plaströr problem på grund av att mjukgöraren i PVC:n lakades ur och orsakade sprödhet i PVC-avloppsrören. Byte asap

Fastigheter byggda efter 1980

Oftast god kvalité plaströr. Uppskattad livstid ca 100 år

2/ Kontroll av rör (gjutjärnsrör)

Livslängd beroende på rörtyp (plats)

Rörtyp	Beräknad generell livslängd för rör med 4,0 mm vägg tjocklek
Vertikal bad	41 år
Horisontell bad	44 år
Vertikal kök	34 år
Horisontell kök	29 år
Vertikal kombi	36 år
Horisontell kombi	37 år

2/ Kontroll av rör (gjutjärnsrör)

Livslängd beroende på plats

Rörtyp	Beräknad generell livslängd för rör med 4,0 mm vägg tjocklek
Vertikal bad	41 år
Horisontell bad	44 år
Vertikal kök	34 år
Horisontell kök	29 år
Vertikal kombi	36 år
Horisontell kombi	37 år

Den beräknade genomsnittliga livslängden utifrån en ursprunglig godstjocklek på 4 mm. Vid beräkningen antas att röret bör bytas då 1 mm av rörväggen återstår.

2 Kontroll av korrosion

Kontroll med kamera
från DN13

2 Kontroll av korrosion

Kontroll via kamerasystem "Knuff kamera" från DN13

Kamerasystem med

Fram-och bakåtseende system 23mm

(TC = Twin Cam)

Kamerasystem med

PT kamera 28mm

(PT = Svängkamera)

2 Kontroll av rör korrosion

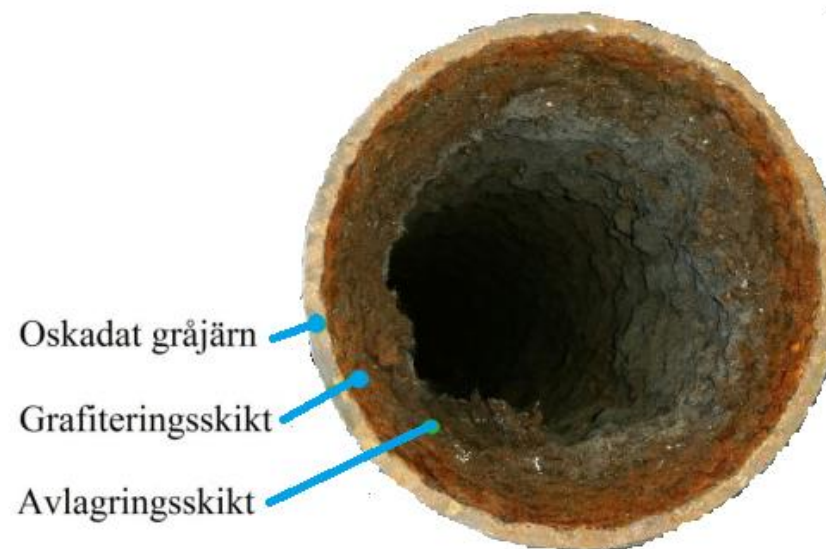
Med kamera på motorvagn
Ledningar från DN100

2/ Kontroll av rör (gjutjärnsrör)

En utmaning

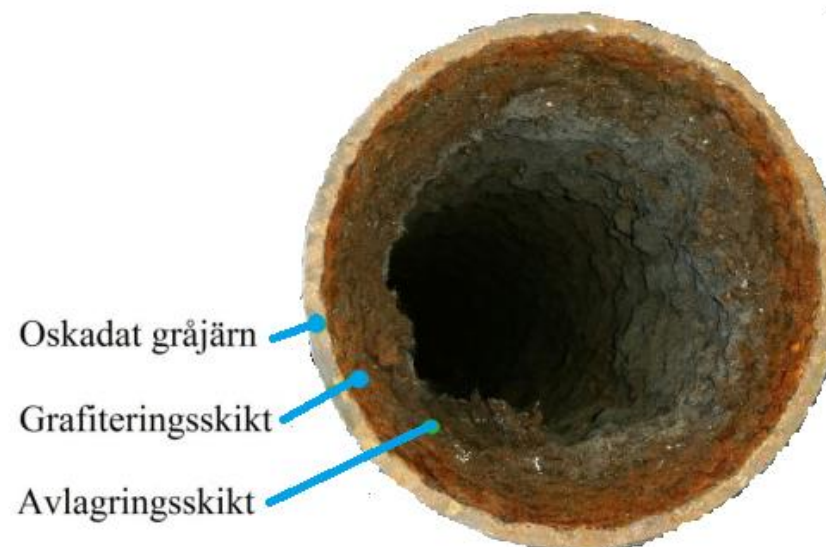
- Korrosion i gjutjärn uppträder dock väldigt ojämnt över rörytorna.
- Dessutom korroderar gjutjärnsrör med olika hastighet beroende på var man mäter.
- När avloppsledningar av gjutjärn är ca 30 år gamla bör man överväga att göra en tillståndsbedömning.

2/ Kontroll av rör (gjutjärnsrör)

En utmaning

- Korrosion i gjutjärn uppträder dock väldigt ojämnt över rörytorna.
- Dessutom korroderar gjutjärnsrör med olika hastighet beroende på var man mäter.
- När avloppsledningar av gjutjärn är ca 30 år gamla bör man överväga att göra en tillståndsbedömning.
- Det går ej att avgöra en avloppslednings vägg tjocklek med hjälp av rörinspektion.
- Dock korroderar 1mm/10år genom utbuktning genom att järn löser ut ur materialet och kvar blir rest av grafit.
- Behöver dela rörprovet och polera rörets snittytor blir eventuell grafitering i godset synligt.

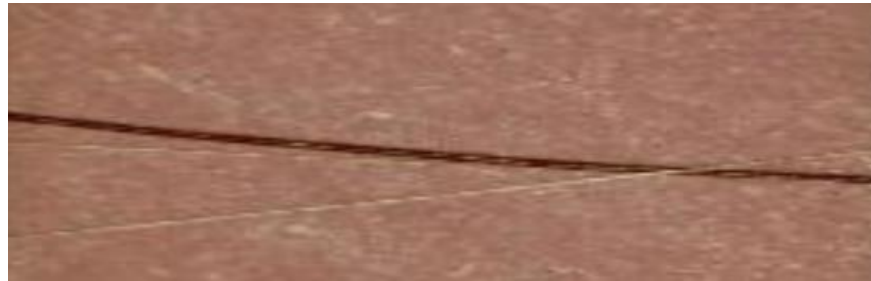

3/ Kontroll visuellt av slitsar

Fiberoptik

3/ Kontroll visuellt av slitsar

Vad är fiberoptik ?

3/ Kontroll visuellt av slitsar

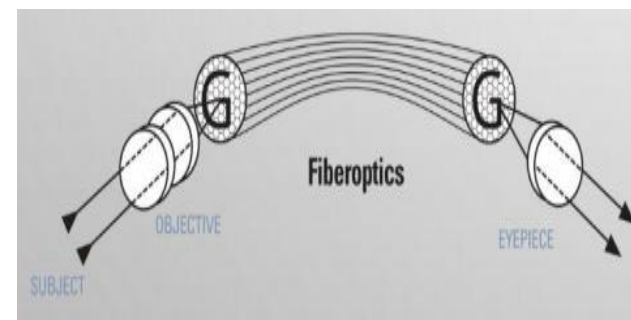
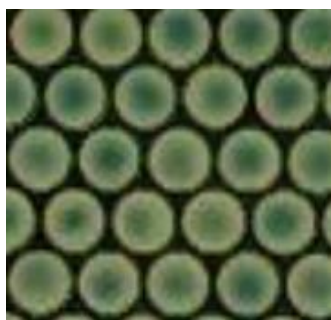
➤ Vad är fiberoptik ?

Svart hårstrå ca 20my ->

Fiber ca 10my ->

Fiber ca 10my ->

- Kärna glas låg densitet
- Ytterhölje glas högdensitet

3/ Kontroll visuellt av slitsar

- Vad är fiberoptik eller fiberskop ?

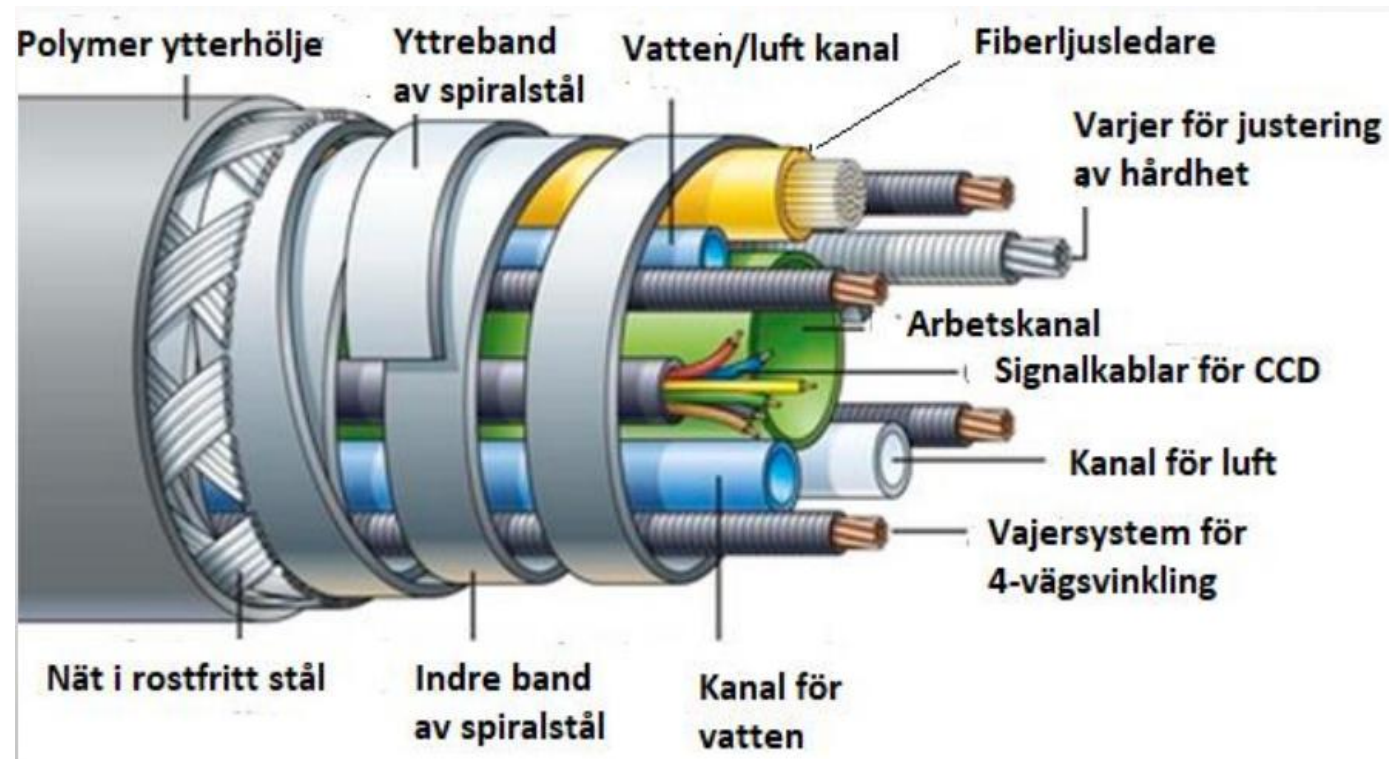
3/ Kontroll visuellt av slitsar

- Vad är fiberoptik ?

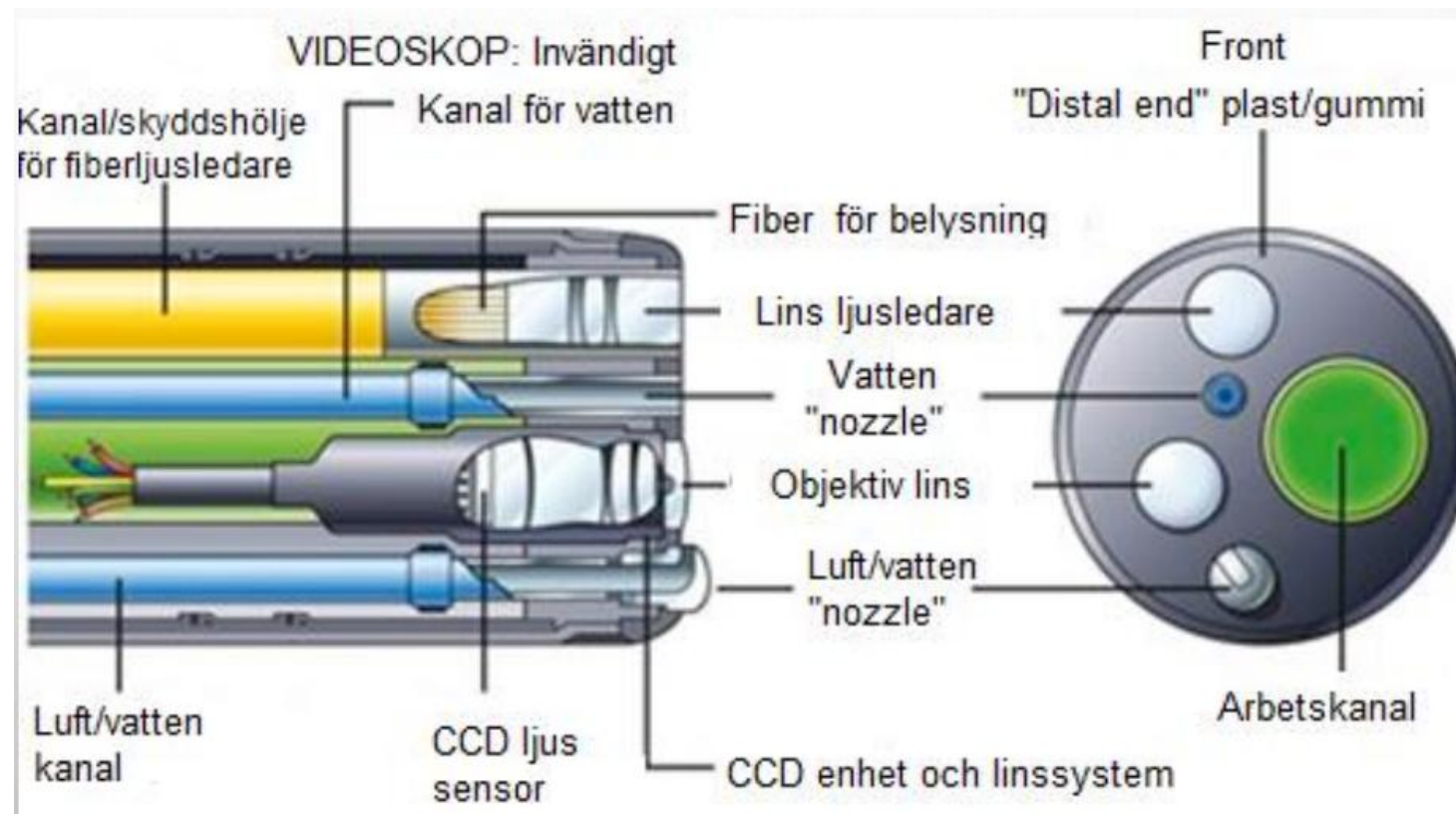
3/ Kontroll visuellt av slitsar

Konstruktion Fiberoptik eller Videoskop

3/ Kontroll visuellt av slitsar

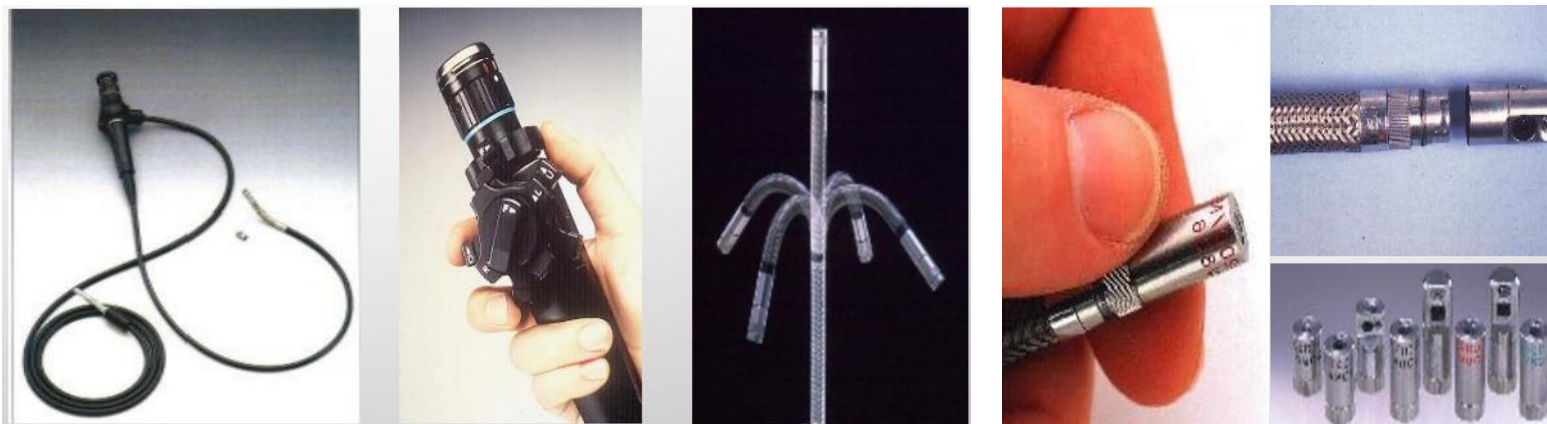
Konstruktion Fiberoptik eller Videoskop

3/ Kontroll visuellt av slitsar

Metoder

- Med hjälp av fiberoptik/Fiberskop
- Max upplösning 60 000 fiber(punkter)
- Arbetsområde DN 0,6mm -12mm
- Arbetslängd 0,3 -6m

3/ Kontroll visuellt av slitsar

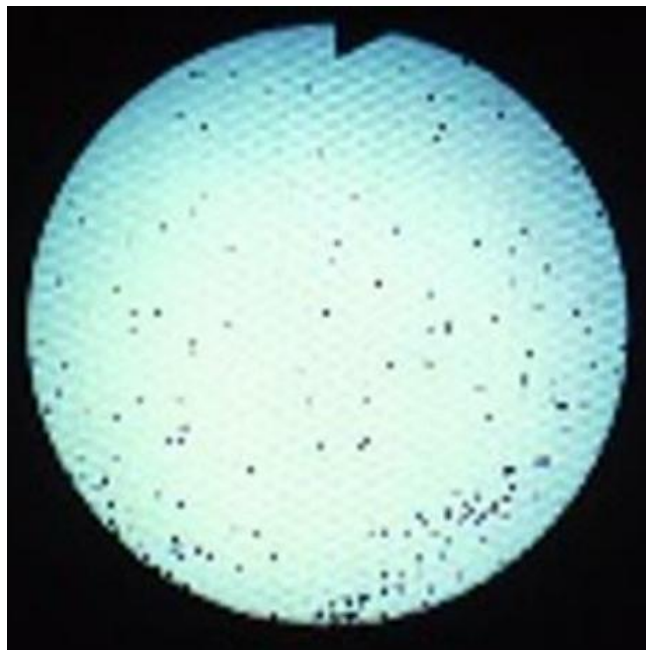
Metoder

- Med hjälp av Videoskop
- Max upplösning SUPER HD
- Arbetsområde 2,2-12mm
- Arbetslängd 0,5 – 30m
- Avancerade mät-funktioner

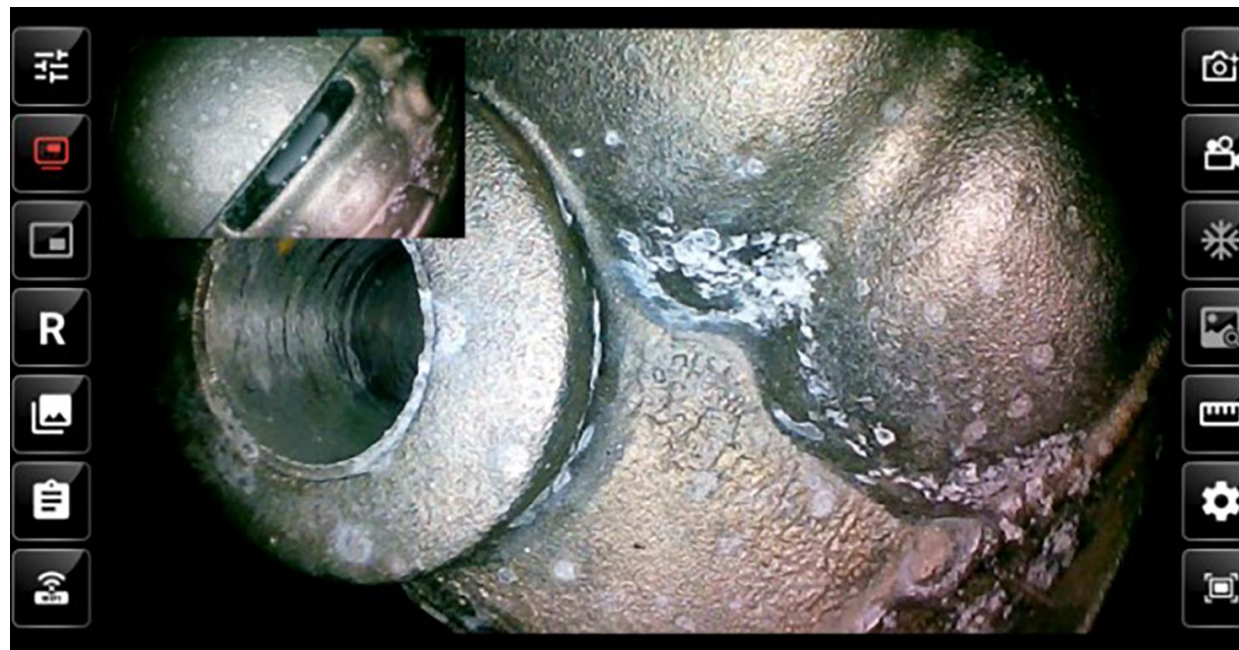

3/ Kontroll visuellt av slitsar

Fiberoptik VS Videoskop

11mm Fiberskop upplösning 60 000pix

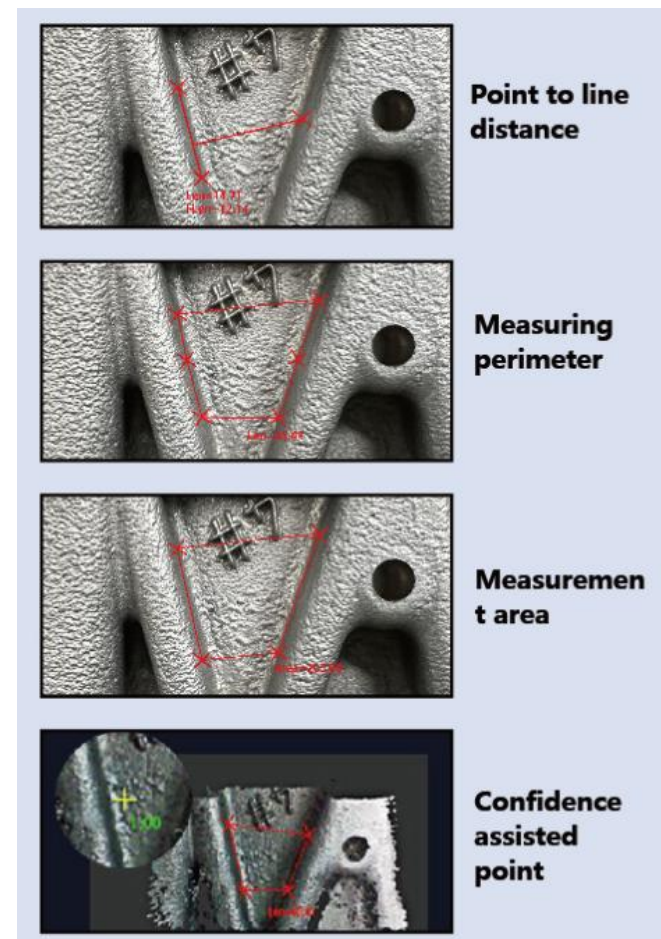

2,8mm Videoskop upplösning 1 000 000pix

3/ Kontroll visuellt av slitsar

Videoskop (ytterligare fördelar)

- 3D Mätning med större än 95% noggrannhet
- Bild i bild
- SUPER HD 1920 x1200
- WIFI bildöverföring
- Temperaturgivare i objektiv
- Stereo objektiv (3D mätning)
- Textgenerator
- LED 50 000 LUX

3/ Kontroll visuellt av slitsar

Fiberoptik/Videoskop

- Kontrollera trånga utrymmen som rörslitsar och schakt (se insidan från utsidan)

3/ Kontroll visuellt av slitsar

Fiberoptik/Videoskop

- Kontrollera
  - Trånga utrymmen som rörslitsar och schakt
  - Även krypgrunder, vindsutrymmen, skalmurar och liknande
- Undersökningen kan kompletteras med olika typer av fuktmätningar som t ex kan ge indikation om läckage från
  - Rörsystem
  - Kondens
  - frost.

3/ Kontroll visuellt av slitsar

- Även krypgrunder, vindsutrymmen, skalmurar och liknande
- Fiberoptik kan nå fler utrymmen via sin flexibla styrbarhet